

**ประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย
สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**

**Effectiveness of the Four Noble Truth Teaching Method Blended of the Culture of
Thai Literary Art for Students, King Mongkut's University of Technology
North Bangkok (KMUTNB)**

พรวิไล สุขมาก

Pornwilai Sukmak

ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
Teacher Training in Electrical Engineering, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok,

Bangkok, Thailand

E-mail: pornwilai.s@fte.kmutnb.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาหลักวิชาชีพครู ภาควิชาการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องกิจกรรมการเรียนรู้ ใบกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย เป็นวงจรปฏิบัติการต่อเนื่องกัน 3 วงจร แต่ละวงจร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นทุกข์ (การระบุปัญหา) 2) ขั้นสมุทัย (หาสาเหตุของปัญหา) 3) ขั้นนิโรธ (แก้ปัญห) 4) ขั้นมรรค (สรุปผลและแนวทางปฏิบัติ) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครู แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย นักศึกษามีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครูหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 วรรณศิลป์ไทย ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

Abstract

This classroom action research aimed 1) to study the effectiveness of the learning management with an integration of the Four Noble Truth and Thai culture embraced by Thai Literary Art and 2) to study students' satisfaction towards the teaching method. The samples were 30 undergraduate students in the Electrical Engineering and Education Program in King Mongkut's University of Technology North Bangkok (KMUTNB) enrolling in the Teaching Profession course in the first semester of 2020. The instruments included the evaluation form of appropriateness and congruence of learning activities, a learning activity sheet on an the Four Noble Truth integrated into Thai culture embraced by Thai Literary Art with three continuous cycles, each of which consisted of 4 steps including: 1) Dukkha (identifying the problem), 2) Samudaya (finding the cause of the problem), 3) Nirodha (the problem), 4) Magga (summarizing results and guidelines), an evaluation form of problem-solving skills in teaching profession, and an evaluation form of students' satisfaction towards the learning management. In data analysis, the content analysis approach was employed and the credibility was verified by 3 experts. Statistics used in data analysis included mean, percentage, and standard deviation. The research found that the learning management with an integration of the Four Noble Truth and Thai culture embraced by Thai Literary Art could promote students' thinking and problem-solving skills with a significant level of .01. Students' satisfaction towards the learning management was at the highest level, higher than the criteria, with a significant level of .01

Keywords: Learning management on the Four Noble Truth Teaching Method, Thai Literary Art, Effectiveness of learning management

1. บทนำ

วิธีการสอนตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจได้ถูกนำมาใช้เป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้พัฒนาวิธีสอนตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจขึ้น โดยอาศัยหลักการของอริยสัจ 4 ในพระพุทธศาสนา นำเสนอครั้งแรกในหนังสือ ศีลศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ (สาโรช บัวศรี, 2526) เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นฐานทางการศึกษาของประเทศ โดยเปรียบได้กับวิธีแก้ปัญหา (Problem solving method) กล่าวคือ ทุกข้อเทียบได้กับปัญหา สมุทัยเทียบได้กับสมมติฐาน นิโรธเทียบได้กับการทดลองจนได้ผล และมรรคเทียบได้กับการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ซึ่งการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้สามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนกระบวนการคิดที่ตนเองได้ลงมือปฏิบัติโดยแทรกได้ทุกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ในปัจจุบันและอนาคตหากมีการใช้วิธีการสอนนี้บ่อย ๆ จะทำให้

ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชีวิตของตน ไม่ตระหนกตกใจ และสามารถแก้ปัญหาได้โดยทันที (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558) อริยสัจ 4 ช่วยให้ผู้เรียนสังเกตพิจารณาต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางปัญญา ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เสมอถึงแม้ปัญหานี้จะยุติไปแล้วก็อาจทำให้เกิดปัญหาใหม่ให้เรากำลังติดตามแก้ไขตลอดเวลา การนำหลักพุทธธรรมนี้มาใช้เพื่อแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา เหตุผล และมุ่งมั่นสืบสาวเรื่องราวให้ถึงต้นตอความจริงของปัญหาด้วยตนเอง ทำให้เกิดแสงสว่างแห่งปัญญา และปัญญาก็เป็นเครื่องนำทางของชีวิต (กิตติชัย สุชาติโนบล, 2558) ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของสุภารัตน์ ทองปัญญา (2560) เรื่อง บทเรียนบนเว็บด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีคะแนนทดสอบหลังเรียนโดยรวมสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หทัยชนก ตระกูลจำลอง และสุชาติพิชญ์ งามนิล (2561) เรื่อง ผลการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักอริยสัจ 4 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (OBE 5 – KMUTNB) และผลการประเมินการเรียนการสอนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของนักศึกษาผ่านระบบออนไลน์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชาหลักวิชาชีพครู ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะทางปัญญา สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จากปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหลักวิชาชีพครู จึงมีความสนใจในการนำวิธีการสอนตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ มาผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย มาใช้ในการแก้ปัญหาช่วยฝึกฝนทักษะทางปัญญา พัฒนาความสามารถด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในทุกสถานการณ์

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู

3. วิธีดำเนินการวิจัย

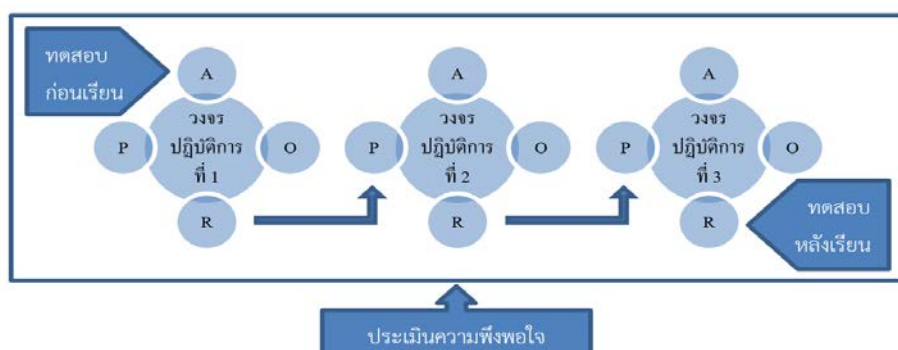
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนรายวิชาหลักวิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 ห้อง ห้องละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนรายวิชาหลักวิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้อง 30 คน ที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15-30 ของจำนวนประชากร เนื่องจากประชากรมีขนาดเล็กน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) 1 ห้อง เพื่อสะดวกกับการบริหารจัดการเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้เลือกใช้ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามแบบของชมัค (Schmuck) อ้างอิงใน สิริินภา กิจเกื้อกูล (2557) มีขั้นตอนการดำเนินการเป็นวงจรปฏิบัติการประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผน (Plan: P) ขั้นตอนปฏิบัติ (Action: A) ขั้นตอนสังเกต (Observe: O) และขั้นตอนสะท้อนผล (Reflect: R) ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 นั้นจะเกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นวงจรปฏิบัติการต่อเนื่องกัน 3 วงจร โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย จำนวน 1 แผนต่อ 1 วงจร ได้แก่ วงจรปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของครู วงจรปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง คุณลักษณะของครูที่ดี และวงจรปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง สมรรถนะครู โดยผู้วิจัยวางแผน (Plan: P) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Action: A) ตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ ระหว่างการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้น ผู้วิจัยได้สังเกต (Observe: O) พฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสามารถทางวิชาชีพครู และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (Reflect: R) ในวงจรมานั้น ๆ มาใช้ในการวางแผน (Plan: P) เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในวงจรถัดไป จนครบทั้ง 3 วงจร ดังรูปที่ 1

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 9 ชั่วโมง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นทุกข์ (การระบุปัญหา) 2) ขั้นสมุทัย (หาสาเหตุของปัญหา) 3) ขั้นนิโรธ (แก้ปัญห) 4) ขั้นมรรค (สรุปผลและแนวทางปฏิบัติ) ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย ลักษณะวิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์สมมติ เรื่องที่ 1 บทบาทหน้าที่ของครู เรื่องที่ 2 คุณลักษณะของครูที่ดี และเรื่องที่ 3 สมรรถนะครู โดยให้นักศึกษาใช้วิจารณญาณของตนเองในการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ด้วยขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ และสรุปประเด็นจากคำประพันธ์ที่กำหนด แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ หาข้อสรุปความเป็นครู และแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาสถานการณ์ 4 รายการ ประเมิน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาหลักวิชาชีพครู การพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหาตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหาอยู่ที่ 1.00 ทั้ง 3 แผน ถือว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

3.3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครู

เพื่อให้การทดสอบมีความเป็นมาตรฐาน ผู้วิจัยอ้างอิงจากแบบทดสอบวัดความสามารถทางวิชาชีพครู จากรายงานการวิจัยของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เรื่อง การพัฒนาแบบวัดความสามารถทางวิชาชีพครูกลุ่มวิชาชีพครู (อุไร จักร์ตรึงมล, 2557) มีลักษณะเป็นแบบวัดชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือกแบบจัดลำดับ จำนวน 30 ข้อ

3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1932) จำนวน 7 ข้อคำถาม เกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหา ความน่าสนใจ การทำความเข้าใจเนื้อหา การจดจำเนื้อหา การเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมความเป็นครู สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าความเป็นครู โดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3.4 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครูก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามวงจรปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการซ้ำ ๆ ตามวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร โดยผู้วิจัยวางแผน (Plan: P) การจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจร ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Action: A) ตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ ระหว่างการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้น ผู้วิจัยสังเกต (Observe: O) พฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม และการทำใบกิจกรรม หลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ใบกิจกรรมโดยนำข้อมูลที่นักศึกษาเขียนตอบในใบกิจกรรมระหว่างการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดจาก

แบบประเมินการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย จำนวน 5 รายการประเมิน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่นักศึกษาใช้วิจารณ์งานในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์สมมติด้วยขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ การสรุปประเด็น และการแสดงความคิดเห็นจากคำประพันธ์ นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ร้อยละ (Percentage) เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยนักศึกษาที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครู อยู่ในระดับดี ถือว่าผ่านเกณฑ์ และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (Reflect: R) ในวงจรนั้น ๆ มาใช้ในการวางแผน (Plan: P) ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในวงจรถัดไป จนครบทั้ง 3 วงจร หลังจากนั้นทำการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครูหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ และสำรวจความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 ข้อคำถาม

หลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ใช้การทดสอบที กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครู ก่อนเรียนและหลังเรียน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย มากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ถือว่าใช้ได้ สำหรับค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานต้องไม่เกิน 1.00 ซึ่งถือว่ามีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน

4. ผลการวิจัย

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาลัทธิธรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและการศึกษา พบว่า

ขั้นที่ 1 ขั้นทุกข์ (การระบุปัญหา) ขั้นตอนนี้ นักศึกษาวิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์สมมติที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้กับครูทุกคน เช่น ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูบรรจุใหม่ นักเรียนทำข้อสอบไม่ได้ นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน เป็นต้น ให้นักศึกษาแต่ละคนระบุประเด็นปัญหาที่พบตามต้องการ ซึ่งพบปัญหาที่สะท้อนจากการสังเกตของผู้วิจัยดังตัวอย่างคำถามของนักศึกษา เช่น “อาจารย์ครับ ผมต้องเขียนปัญหาอย่างไร ผมยังมองไม่เห็นว่าจะมีปัญหาเลยครับ” ดังนั้นในวงจรปฏิบัติการถัดไปได้ปรับกิจกรรม โดยผู้วิจัยอธิบายความหมายและความแตกต่างของปัญหาจากสถานการณ์ระหว่างปัญหาของครูกับปัญหาของนักเรียน พร้อมยกตัวอย่างให้กับนักศึกษา ก่อนให้นักศึกษาระบุประเด็นปัญหา และผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องโดยให้นักศึกษานำเสนอปัญหาที่ตนเองพบและทำการรวบรวมประเด็นที่ไม่ซ้ำกันหน้าชั้นเรียน ผลสะท้อนจากการปรับกิจกรรม พบว่า นักศึกษาสามารถแยกแยะประเด็นปัญหาจากสถานการณ์สมมติด้วยขั้นทุกข์ของอริยสัจได้ดีขึ้นอย่างเป็นลำดับ

ขั้นที่ 2 ขั้นสมุทัย (หาสาเหตุของปัญหา) ขั้นตอนนี้ นักศึกษานำปัญหาที่ถูกระบุไว้ในขั้นที่ 1 มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา พบว่า ในวงจรปฏิบัติแรกนักศึกษามีส่วนใหญ่นำวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่มาจากนักเรียนประเด็นเดียว สะท้อนจากการสังเกตของผู้วิจัยดังตัวอย่างคำตอบของนักศึกษา เช่น “นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนจึงทำข้อสอบไม่ได้”

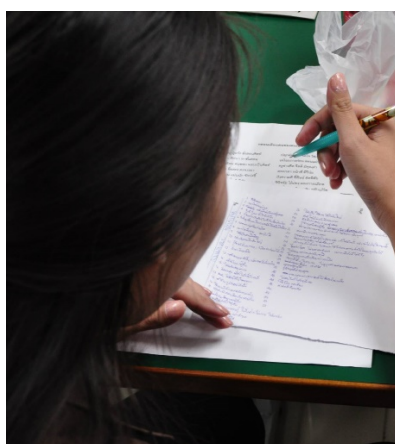

ดังนั้นในวงจรปฏิบัติถัดไปผู้วิจัยได้แนะนำให้นักศึกษาเพิ่มประเด็นการหาสาเหตุจากครูและปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย ผลสะท้อนจากการเพิ่มประเด็นการหาสาเหตุของปัญหา พบว่า นักศึกษาค้นพบสาเหตุของปัญหามากขึ้นครอบคลุมทุกมิติ

ขั้นที่ 3 ขั้นนิโรธ (แก้ปัญห) ขั้นตอนนี้ นักศึกษาสำรวจความรู้และสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือแนวทางแก้ปัญหามาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะนำไปใช้แก้ปัญหามา พบว่า ในวงจรปฏิบัติการแรกนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการแก้ปัญหามาจากความรู้ที่มากกว่าการนำหลักทฤษฎีมาใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหามาใช้วิธีการแก้ปัญหามาไม่สอดคล้องกับประเด็นของปัญหา สะท้อนจากการสังเกตของผู้วิจัย คือ “นักศึกษาต้องการหลักทฤษฎีเป็นแนวทางในการแก้ปัญหามา” ดังนั้น ในวงจรปฏิบัติการถัดไปผู้วิจัยได้แนะนำให้ค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ตผ่านสมาร์ตโฟน และเพิ่มใบความรู้หลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สมมติ เช่น มนุษย์สัมพันธ์เกี่ยวกับการพูดของครู เพื่อให้นักศึกษาได้นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหามาต่อไป ผลสะท้อนจากการปรับกิจกรรม พบว่า นักศึกษารู้หลักและวิธีการแก้ปัญหามากขึ้นกับนักเรียนมากขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นมรรค (สรุปผลและแนวทางปฏิบัติ) ในขั้นตอนนี้ นักศึกษาอภิปรายผลร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ พร้อมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติว่ามีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีหรือไม่ มีทฤษฎีอะไรมาสนับสนุน จากการสังเกตในวงจรปฏิบัติแรก พบว่า นักศึกษายังขาดทักษะการอภิปรายผลร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีที่มาสสนับสนุนยังไม่สมเหตุสมผล ดังนั้นในวงจรปฏิบัติการถัดไปผู้วิจัยได้แนะนำให้ศึกษาศึกษาตัวอย่างวิธีการเขียนอภิปรายผลจากบทความวิจัย ผลสะท้อนจากการปรับกิจกรรม พบว่า ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 และ 3 นักศึกษาสามารถนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ร่วมอภิปรายได้อย่างสมเหตุสมผลดีขึ้นเป็นลำดับ

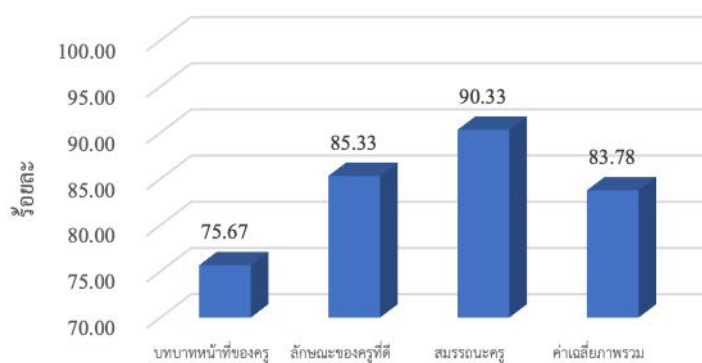
ผู้วิจัยได้ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมทั้ง 4 ขั้น ผู้วิจัยได้นำคำประพันธ์มาสรุปจบเนื้อหาในแต่ละกิจกรรม และให้นักศึกษาแปลความสรุปประเด็น แสดงความคิดเห็นจากคำประพันธ์ พบว่า คำประพันธ์สามารถใช้เป็นเนื้อหาประกอบการสอน สร้างความเพลิดเพลิน กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการตามเนื้อหาของคำประพันธ์ สะท้อนจากการสังเกตของผู้วิจัย ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 นักศึกษาแสดงความคิดเห็นสรุปประเด็นจากบทประพันธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย จากใบกิจกรรมของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครูดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 แสดงผลการประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครู

จากรูปที่ 3 พบว่า หลังจากนักศึกษาได้ทำใบกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษามีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครูดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ มีคะแนนทุกวงจรปฏิบัติการมากกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม โดยภาพรวมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครู อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 83.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครู ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครูก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	df	t	p
ก่อนเรียน	30	30	9.20	1.58	283	4121	29	6.98*	.00
หลังเรียน	30	30	18.63	6.67					

* $p < .01$

จากตารางที่ 1 พบว่า หลังจากนักศึกษาได้รับการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู นักศึกษามีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครูหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู โดยเทียบกับเกณฑ์

ความพึงพอใจ	n=30		ระดับ	คะแนน	t	p
	$\bar{X}$	S.D.				
1. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา	4.63	0.67	มากที่สุด	3.51	9.31*	.00
2. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.67	0.66	มากที่สุด	3.51	9.79*	.00
3. การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.43	0.94	มาก	3.51	5.45*	.00
4. การจัดการเรียนรู้ทำให้จดจำเนื้อหาได้นาน	4.40	0.89	มาก	3.51	5.57*	.00
5. การจัดการเรียนรู้สามารถสร้างความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.57	0.90	มากที่สุด	3.51	6.56*	.00
6. การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความเป็นผู้เรียนได้	4.57	0.94	มากที่สุด	3.51	6.28*	.00
7. การจัดการเรียนรู้สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าความเป็นผู้เรียนมากขึ้น	4.60	0.89	มากที่สุด	3.51	6.82*	.00
โดยภาพรวม	4.55	0.84	มากที่สุด	3.51	6.89*	.00

* $p < .01$

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังจากนักศึกษาได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู นักศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. สรุปผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพทำให้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิชาชีพครูดีขึ้น และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งควรสนับสนุนให้ผู้สอนนำบทเรียนนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

6. การอภิปรายผล

ประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่เน้นขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบ ใช้ความคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดการคิดเป็น รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะด้วยวิธีคิดหาเหตุปัจจัย สืบค้นจากต้นเหตุจนถึงผลลัพธ์ที่เกิด ทำให้สามารถแยกแยะเรื่องออกให้เห็นตามความเป็นจริง คิดตามความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันมา ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยวิธีการแห่งปัญญา สอดคล้องกับ อรอนงค์ ศรีชัยสุวรรณ และกิตติชัย สุชาติโนบล (2558) ที่ว่าอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตนมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ เป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ พระมหาประเสริฐ ชาติเมธี (โนโรสง) และคนอื่น ๆ (2561) ที่พบว่า การใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ พิชญาภา ขวงสร้อย (2562) ที่ว่าหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทุกยุคสมัย เหมาะกับสถานการณ์ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิต

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย รายวิชาหลักวิชาชีพครู นักศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ใช้สถานการณ์สมมติที่สอดคล้องกับบริบทความเป็นครูช่างให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาสถานการณ์ด้วยหลักอริยสัจ 4 อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ตามเป้าหมาย เกิดข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม ผสมผสานบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่เป็นกลวิธีการสอนที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการตามเนื้อหาของคำประพันธ์ สอดคล้องกับ สมจิตต์ สินธุชัย และคนอื่น ๆ (2560) ที่พบว่า ประสบการณ์จากการเรียนด้วยสถานการณ์จำลองทำให้ผู้เรียนพึงพอใจในเรื่องความสนุก การคิด และการตัดสินใจที่เร็วขึ้น และตระหนักในความรู้ของตนเอง สอดคล้องกับหลักสูตรอบรมแบบ e-Training จิตวิญญาณความเป็นครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2563) การพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูสามารถพัฒนาได้ด้วยการใช้กิจกรรมการปลูกฝังด้วยคำประพันธ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผสมผสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย ควรสนับสนุนให้ผู้สอนนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป และประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้ควรพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาได้นานขึ้น เช่น เพิ่มเกมในกิจกรรมการเรียนรู้

7. กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำวิจัย รวมทั้งความร่วมมือจากนักศึกษาที่ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดจนตอบแบบสอบถาม จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

8. เอกสารอ้างอิง

กิตติชัย สุทธาธิโนบล. (2558). การจัดการเรียนการสอนแบบพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน.

กรุงเทพฯ: คอมเมอร์เชียล เวลด์ มีเดีย.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). TEPE-55301 จิตวิญญาณความเป็นครู. สืบค้น 26 เมษายน 2563, จาก

http://www.esbuy.net/_files_school/00000883/document/00000883_0_20160920-184002.pdf

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี:

พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติ้ง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- พระมหาประเสริฐ ชาติเมธี (โนโงสง) และคนอื่น ๆ. (2561). การใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ในสาระพระพุทธศาสนา
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหลักร้อย จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี* 5(1), 54-65.
- พิชญภา ขวงสร้อย. (2562). อริยสัจกับการเรียนรู้ด้วยโครงงานในยุคดิจิทัล. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ฉบับเทคโนโลยีการศึกษา* 3(1), 1-15.
- สมจิตต์ สินธุชัย และคนอื่น ๆ. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อความรู้ ความพึง
พอใจและความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในการฝึกปฏิบัติรายวิชาฝึกทักษะทางวิชาชีพ
ก่อนสำเร็จการศึกษา. *รวมวิชาชีพพยาบาลสาร* 23(1), 113-127.
- สาโรช บัวศรี. (2526). วิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ. *ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์*, หน้า 1-6. กรุงเทพฯ: สำน
ักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2557). *การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์: ทิศทางสำหรับครูศตวรรษที่ 21*. เพชรบูรณ์: จุลติการพิมพ์.
- สุภารัตน์ ทองปัญญา. (2560). บทเรียนบนเว็บด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ส่งเสริมความสามารถการคิด
วิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
คอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- หทัยชนก ตระกูลจำลอง และสุรชาติพย์ งามนิล. (2561). ผลการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ที่มีต่อความสามารถในการคิด
แก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (หน้า 775-785). ใน
การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 คำนวณนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้และสิ่งประดิษฐ์ ประจำปี 2561
ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประเทศไทย 18 กรกฎาคม 2561.
- อรอนงค์ ศรีชัยสุวรรณ และกิตติชัย สุชาติโนบล. (2558). ผลการใช้ชุดการสอนแบบอริยสัจสี่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวไลยอลงกรณ์
ปริทัศน์*. 5(1), 37-53.
- อุไร จักษ์ตรีมงคล. (2557). การพัฒนาแบบวัดความสามารถทางวิชาชีพครูของกลุ่มวิชาชีพครู (รายงานผลการวิจัย).
กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). สืบค้นเมื่อ 6 มกราคม 2563, จาก
<https://www.niets.or.th/th/content/download/298>
- Likert, R. A. (1932). *Technique for the Measurement of Attitudes*. Arch: Psychological.